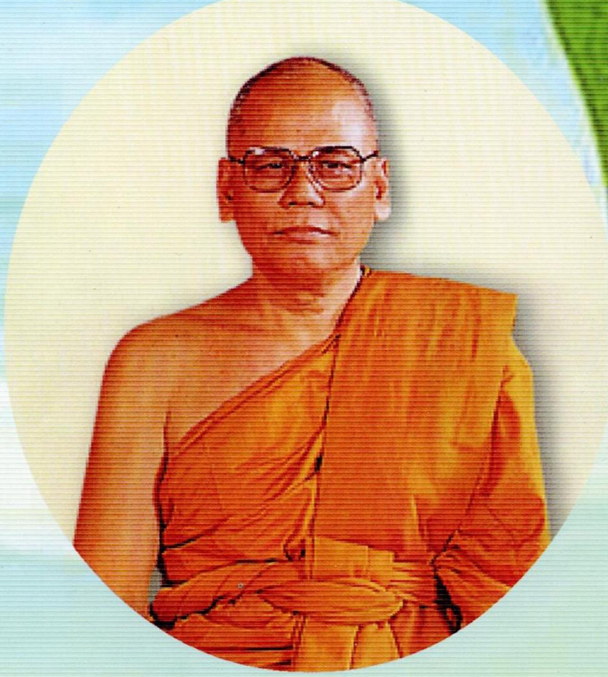
บันทึกความจำ เพื่อกันลืม

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์
เจ้าคณะใหญ่หนกลาง
เจ้าอาวาสวัดพิชยญาติการาม

บันทึกความจำ
เพื่อกันลืม

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์
(สมศักดิ์ อุปสมมหาเถร)

บันทึกความจำเพื่อกันลืม

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ *(สมศักดิ์ อุปสมมหาเถร)*

พิมพ์พิเศษ : ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

จำนวนพิมพ์ : ๓,๐๐๐ เล่ม

อำนวยการผลิต : รศ.ดร. ธีรยุทธ พึ่งเทียร

ออกแบบปก : นายวิชัย วงษ์พันธุ์

คณะทำงาน : บริษัท ปัญญฉัตร์ บุ๊คส์ บายดิ้ง จำกัด
พระครูวิศิษฏ์สรการ
รศ.ดร. ธีรยุทธ พึ่งเทียร
นายสมบูรณ์ จารุนะ
นายธรพัฒน์ ไชยเสนา

พิมพ์ที่ : **บริษัท ปัญญฉัตร บุ๊คส์ บายดิ้ง จำกัด**
๓๖ หมู่ ๘ ถนนคลองถนน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐
โทร. ๐๒ ๑๙๐ ๔๔๒๙
Email : panyachat_book@yahoo.co.th

คำปรารภ

หนังสือเรื่องเล่า **บันทึกความจำเพื่อกันลืม** เล่มนี้ ข้าพเจ้าตั้งใจบันทึกจากสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้อ่าน ได้ยิน ได้เห็น จากหนังสือตำราต่างๆ จากคำบอกเล่าขานต่อๆ กันมา และจากการได้เห็นได้ดูในโลกดิจิตอลเทคโนโลยี ที่เกิดขึ้นต่างกรรมต่างวาระกัน ก็เพื่อให้เกิด **การแสวงหาความรู้ในอดีต** เพื่อกันลืมในปัจจุบัน และในอนาคตเพื่อก่อให้เกิดการเตือนสติ พัฒนาตนเอง ต่อยอดในอนาคต แต่หนังสือ **บันทึกความจำเพื่อกันลืม** เล่มนี้ จะเป็นวิชาการหรือไม่นั้น ก็ขึ้นอยู่กับมุมมองของนักวิชาการ ผู้เขียนไม่อาจบังคับความคิดของผู้ใดได้ เพราะบางตอนบางข้อความก็เป็นเรื่องวิชาการ แต่บางตอนบางข้อความก็เป็นเรื่องเตือนสติ และบางตอนบางข้อความก็เป็นเรื่องขบขันไม่มีสาระ ไม่มีเรื่องยึดติด ให้จิตว่างเปล่า คิดอย่างนี้ก็สบายใจ ท่านทั้งหลายพยายามอ่านให้เกิดความสุข เพราะความสุขเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ความทุกข์ แม้แต่ญาติโยมเมื่อฟังข่าวสารจากสื่อต่างๆ เกี่ยวกับความประพฤติของพระก็ไม่สบายใจ ทำให้เกิดความทุกข์กังวลใจ เพราะใจรับไม่ได้เลย จึงทำให้เกิดทุกข์ เพราะการยึดติดกับเรื่องนั้นๆ ไม่ละ ไม่ปล่อยวาง ไม่หาทางดับทุกข์ ยึดติดในสิ่งสมมติ

ดังนั้นเรื่องราวที่จดบันทึกไว้ในหนังสือ **บันทึกความจำเพื่อกันลืม** ส่วนใหญ่เป็นเพียงเกร็ดความรู้ เพื่อเตือนสติไม่ให้พวกเราเป็นผู้**มีความประมาท** ให้รู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป **สังขาร** คือจิตที่ปรุงแต่งอันเป็นเหตุขวนขวายกระทำกรรม อันเป็นกุศลกรรม และอกุศลกรรม

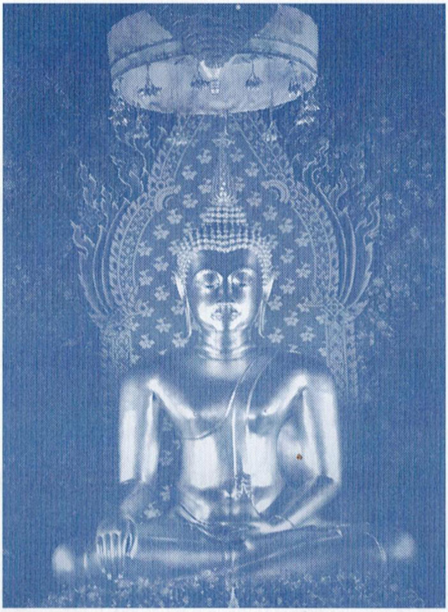
เพราะกรรมเป็นเหตุทำให้เกิดปฏิสนธิวิญญาณในภพใหม่ ดังในอังคุตตรนิกาย ติกนิบาต พระพุทธองค์ตรัสเปรียบเทียบไว้ว่า **กรรม** คือ เจตนา เป็นทุ่งนาอันอุดมสมบูรณ์ **วิญญาณ** เป็นเสมือนเมล็ดพันธุ์พืชข้าวกล้า ส่วน **ตัณหา** เหมือนน้ำที่หล่อเลี้ยงทุ่งนา การปลูกข้าวจำเป็นต้องมีพื้นดิน และแปลงเพาะชำ ปฏิสนธิวิญญาณ ก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องมีพื้นดิน ที่ชุ่มชื้น เปรียบเสมือนภพ เพราะกรรมเป็นปัจจัยให้เกิดในภพใหม่ เมื่อจิตดวงเก่าดับไป จิตดวงใหม่จะปฏิสนธิขึ้นในภพใหม่ ก็ดำรงอยู่ในกระแสจิต ซึ่งเปรียบไว้กับเมล็ดพันธุ์พืชข้าวที่ยังไม่งอก แต่เมื่อมีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เมล็ดพันธุ์จะงอกเป็นต้นอ่อนทันที ดังอุปมาเหมือนผู้ที่ก่ออาชญากรรม จะต้องกลายสภาพเป็นนักโทษไม่วันใดก็วันหนึ่ง ส่วนผู้ที่ประกอบกรรมดีก็จะพบและเจอแต่สิ่งดีๆ เข้ามาในชีวิต ขอให้ญาติโยมมี **สติ** ในสิ่งที่รับรู้ และตั้งอยู่ในความไม่ **ประมาท**

หนังสือ **บันทึกความจำเพื่อกันลืม** เล่มนี้ พิมพ์เพื่อแจกเป็นธรรมทานงานเทศน์มหาชาติ ของวัดพิชยญาติการาม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ แก่ญาติโยมผู้เป็นกัลยาณธรรม ในท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณขอบใจอีกครั้งต่อคณะทำงานทุกคนที่เสียสละเวลาทั้งกาย ทั้งใจ และทุนทรัพย์ เพื่อทำหนังสือ **บันทึกความจำเพื่อกันลืม** เล่มนี้ ให้มีความสมบูรณ์สวยงามทั้งเนื้อหา รูปเล่ม จึงขอผลานุภาพแห่งธรรมทานนี้ จงสัมฤทธิ์ประสิทธิ์ศุภผลเพิ่มพูนบารมีธรรม แก่ท่านทั้งหลายด้วย เทอญ

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์

(สมศักดิ์ อุปสมมหาเถร)

๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

โลกไม่ควรขาดพระอรหันต์

พระพุทธดำรัส

ตรัสแก่ท่านสุภัททะ ปัจฉิมสาวก

อิเม จ สุภทฺท ภิกฺขู สมฺมา วิหเรยฺยุํ,
อสุญฺโญ โลโก อรหนฺเตหิ อสฺสา-ติ.

ที. ม. ๑๐/๑๗๖

ดูก่อนสุภัททะ หากภิกษุทั้งหลายเหล่านี้
พึงอยู่กันโดยชอบ โลกก็ไม่ควรขาดสูญ
จากพระอรหันต์ทั้งหลาย แล

อธิบายความ *“อยู่กันโดยชอบ”*
ตามนัยอรรถกถา สุมงฺคลวิลาสินี

อิเม ทฺวาทส ภิกฺขู สมฺมา วหเรยฺยุํ

๑. โสตาปตฺติมคฺคตฺถาย อารทฺธวิปสฺสโก อตฺตนา ปคุณํ กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา อญฺญํปิ โสตาปตฺติมคฺคตฺถาย อารทฺธวิปสฺสกํ กโรนฺโต สมฺมา วิหรติ นาม.

๒. โสตาปตฺติมคฺคฏฺโฐ อญฺญํปิ โสตาปตฺติมคฺคฏฺฐํ กโรนฺโต สมฺมา วิหรติ นาม.

๓. โสตาปนฺโน อตฺตนา อธิคตฏฺฐานํ อญฺญสฺส กเถตฺวา ตํ โสตาปนฺนํ กโรนฺโต สมฺมา วิหรติ นาม.

๔. สกทาคามิมคฺคตฺถาย อารทฺธวิปสฺสโก อตฺตนา ปคุณํ กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา อญฺญํปิ สกทาคามิมคฺคตฺถาย อารทฺธวิปสฺสกํ กโรนฺโต สมฺมา วิหรติ นาม.

๕. สกทาคามิมคฺคฏฺโฐ อญฺญํปิ สกทาคามิมคฺคฏฺฐํ กโรนฺโต สมฺมา วิหรติ นาม.

๖. สกทาคามี อตฺตนา อธิคตฏฺฐานํ อญฺญสฺส กเถตฺวา ตํ สกทาคามึ กโรนฺโต สมฺมา วิหรติ นาม.

๗. อนาคามิมคฺคตฺถาย อารมฺธวิปสฺสโก อตฺตนา ปคุณํ กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา อญฺญํปิ อนาคามิมคฺคตฺถาย อารทฺธวิปสฺสกํ กโรนฺโต สมฺมา วหรติ นาม.

๘. อนาคามิมคฺคฏฺโจ อญฺญมฺปิ อนาคามิมคฺคฏฺฐํ กโรนฺโต สมฺมา วหรติ นาม.

๙. อนาคามี อตฺตนา อธิคตฏฺฐานํ อญฺญสฺส กเถตฺวา ตํ อนาคามึ กโรนฺโต สมฺมา วหรติ นาม.

๑๐. อรหตฺตมคฺคตฺถาย อารทฺธวิปสฺสโก อตฺตนา ปคุณํ กมฺมฏฺฐานํ คเหตฺวา อญฺญมฺปิ อรหตฺตมคฺคตฺถาย อารทฺธวิปสฺสกํ กโรนฺโต สมฺมา วิหรติ นาม.

๑๑. อรหตฺตมคฺคฏฺโจ อญฺญมฺปิ อรหตฺตมคฺคฏฺฐํ กโรนฺโต สมฺมา วหรติ นาม.

๑๒. อรหํ อตฺตนา อธิคตฏฺฐานํ อญฺญสฺส กเถตฺวา ตํ อรหนฺตํ กโรนฺโต สมฺมา วหรติ นาม.

อสุญฺโญ โลโก อรหนฺเตหิ อสฺสาติ.

❑❑❑

แปลความว่า

พระภิกษุอยู่กันโดยชอบ ๑๒ จำพวก ต่อไปนี้ คือ :-

๑. ท่านผู้บำเพ็ญวิปัสสนา *(อารัทธวิปัสสกะ)* เพื่อบรรลุพระโสดาปัตติมรรค รับกัมมัฏฐานที่ชำชองด้วยตนเอง แล้วชักนำทำท่านผู้อื่นให้เป็นอารัทธวิปัสสก *(ผู้บำเพ็ญวิปัสสนา)* เพื่อบรรลุพระโสดาปัตติมรรคด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๒. ท่านผู้ตั้งอยู่ในพระโสดาปัตติมรรค ชักนำทำท่านผู้อื่นให้เป็นผู้ตั้งอยู่ในพระโสดาปัตติมรรคด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๓. ท่านพระโสดาบันบอกฐานะที่ตนเองบรรลุแล้วแก่ท่านผู้อื่น แล้วชักนำทำท่านผู้นั้นเป็นพระโสดาบันด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๔. ท่านผู้บำเพ็ญวิปัสสนา เพื่อบรรลุพระสกทาคามิมรรค รับกัมมัฏฐานที่ช่ำชองด้วยตนเอง แล้วชักนำท่านผู้อื่นให้เป็นผู้บำเพ็ญวิปัสสนา เพื่อบรรลุพระสกทาคามิมรรคด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๕. ท่านผู้ตั้งอยู่ในพระสกทาคามิมรรค ชักนำท่านผู้อื่นให้เป็นผู้ตั้งอยู่ในพระสกทาคามิมรรคด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๖. ท่านพระสกทาคามีบอกฐานะที่ตนเองบรรลุแล้วแก่ท่านผู้อื่นแล้วชักนำท่านผู้นั้นเป็นพระสกทาคามีด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๗. ท่านผู้บำเพ็ญวิปัสสนา เพื่อบรรลุพระอนาคามีมรรค รับกัมมัฏฐานที่ช่ำชองด้วยตนเอง แล้วชักนำท่านผู้อื่นให้เป็นผู้บำเพ็ญวิปัสสนา เพื่อบรรลุพระอนาคามีมรรคด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๘. ท่านผู้ตั้งอยู่ในพระอนาคามีมรรค ชักนำท่านผู้อื่นให้เป็นผู้ตั้งอยู่ในพระอนาคามีมรรคด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๙. ท่านพระอนาคามีบอกฐานะที่ตนเองบรรลุแล้วแก่ท่านผู้อื่น แล้วชักนำท่านผู้นั้นเป็นพระอนาคามีด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๑๐. ท่านผู้บำเพ็ญวิปัสสนา เพื่อบรรลุพระอรหัตตมรรค รับกัมมัฏฐานที่ช่ำชองด้วยตนเอง แล้วชักนำท่านผู้อื่นให้เป็นผู้บำเพ็ญวิปัสสนา เพื่อบรรลุพระอรหัตตมรรคด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๑๑. ท่านผู้ตั้งอยู่ในพระอรหัตตมรรค ชักนำทำท่านผู้อื่นให้เป็นผู้ตั้งอยู่ในพระอรหัตตมรรคด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

๑๒. ท่านพระอรหันต์บอกฐานะที่ตนเองบรรลุแล้วแก่ท่านผู้อื่น แล้วชักนำทำท่านผู้นั้นเป็นพระอรหันต์ด้วย ชื่อว่าอยู่กันโดยชอบ

ดังนี้ โลกไม่พึงว่างเว้นจากพระอรหันต์ทั้งหลาย

จากหนังสือ "วิปัสสนานิยม" ธนิต อยู่โพธิ์

หมายเหตุ :- อารัทธวิปัสสกะ โดยปรกติ ระบุถึงโยคีผู้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ได้บรรลุอุทยพยญาณ

(วิสุทธิ ญาณ นิเทส, หน้า ๑๒๙)

โย จ วสฺสสตํ ชีเว อปสฺสํ อุทยพฺพยสนํ
เอกาหํ ชีวิตํ เสยฺโย ปสฺสโต อุทยพฺพยสนํ

ขุ.ธ.

บุคคลใด ไม่เห็นการเกิดดับของรูปนาม ถึงจะมีชีวิตอยู่ ๑๐๐ ปี ผู้มีชีวิตเพียงวันเดียว แต่เห็นความเกิดดับของรูปนาม ประเสริฐกว่าชีวิตของบุคคลนั้น

พิธีเทศน์มหาชาติ พระเวสสันดรชาดก

เหตุที่พระพุทธเจ้าตรัสสรรเสริญ
การเจริญสติปัฏฐาน ๔

เหตุที่พระพุทธเจ้าตรัสสรรเสริญการเจริญสติปัฏฐาน ๔ ว่าเป็นทางสายเดียว เพื่อปฏิเสธทางสายอื่น เพราะเมื่อกล่าวโดยทั่วไปทางก็มีหลายสาย แต่ทางที่จะนำมวลเวไนยสัตว์ให้ได้มรรค ผล นิพพาน นั้น มีทางสายเดียว พระอรรถกถาจารย์ กล่าวเปรียบไว้ดังนี้ ว่า “เมื่อพ่อค้าผ้ากัมพลสีเหลืองราคาเรือนแสน โฆษณาว่าท่านทั้งหลาย ขอเชิญซื้อผ้ากัมพล เชิญครับ คนทั้งหลายยังไม่ทราบก่อนว่า เป็นผ้ากัมพลชนิดไหนดี เพราะผ้ากัมพลมีหลายชนิด เป็นต้นว่า ผ้ากัมพลที่ทำด้วยผม ผ้ากัมพลที่ทำด้วยขนสัตว์ มีกลิ่นเหม็นสาบ มีสัมผัสหยาบ เขาก็เรียกว่า ผ้ากัมพลเหมือนกัน แต่เมื่อพ่อค้าผ้ากัมพล โฆษณาว่า ผ้ากัมพลแดงมาจากแคว้นคันธาระ มีเนื้อละเอียด มันเป็นเงางาม ห่มสบาย เมื่อนั้นคนที่มีทรัพย์เพียงพอก็จะรับซื้อ คนมีทรัพย์ไม่พอก็อยากขอดูขอชม ฉันใด

เมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย ทางนี้เป็นทางสายเอก ก็ยังไม่ปรากฏชัดว่า เป็นทางสายไหน ก็ฉันนั้นเหมือนกัน เพราะทางที่ไม่นำสัตว์ออกจากทุกข์มีนานัปประการ เขาก็เรียกว่าทางเหมือนกัน แต่เมื่อพระพุทธองค์ตรัสว่า เพื่อความบริสุทธิ์เป็นต้น

ภิกษุทั้งหลาย จะเกิดความอุตสาหะขึ้นว่า ทราบว่า ทางสายเอกนี้ กำจัดอุปัททวะ ๔ และนำคุณวิเศษ ๓ มาให้ ก็จักเข้าใจพระธรรมเทศนานี้ว่า จำเป็นต้องเรียน ต้องท่อง ต้องทรงธรรม ต้องกล่าวสอน และจักเข้าใจทางสายเอกนี้ว่า จำต้องปฏิบัติเจริญตาม ดังนี้

อุปัททวะ ๔ ประการ คือ

๑. ความเศร้าโศกที่แผดเผาใจ
๒. ความคร่ำครวญรำพันทางวาจา
๓. ความทุกข์ไม่สำราญทางกาย
๔. ความเสียใจไม่แช่มชื่นทางจิต

คุณวิเศษ ๓ ประการ คือ

๑. ความบริสุทธิ์
๒. ญายธรรม คืออริยมรรค-ผล
๓. พระนิพพาน

❑❑❑

ชาวพุทธควรอยู่อย่างไร

ควรอยู่ด้วยวิหารธรรมนี้ คือ

๑. มีสติระลึกถึงพระพุทธเจ้า

๒. มีสติระลึกถึงพระธรรม

๓. มีสติระลึกถึงพระสงฆ์

๔. ระลึกถึงศีล

๕. ระลึกถึงจาคะ คือทานการให้ การบริจาค

๖. ระลึกถึงเทวดา

ผู้มีวาจาเชื่อถือได้ คือ

๑. ผู้ได้บรรลุผล = พระโสดาบัน

๒. ตรัสรู้ธรรม

๓. เข้าใจพระศาสนาดี

๔. ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นสรณะ

❑❑❑

พระแท้

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า

สนฺตุสฺสโก จ สุภโร จ
อปฺปกิจฺโจ จ สลฺลหุกวุตฺติ
สนฺตินฺทฺริโย จ นิปโก จ
อปฺปคพฺโภ กุเลสุ อนนุคิทฺโธ.

(ขุททก.๑๑)

ผู้ฉลาดในประโยชน์ มุ่งหวังบรรลุสันตบท ควรเป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย มีกิจน้อย มีความประพฤติเบาใจ มีอินทรีย์สงบ มีปัญญารักษาตน ไม่คะนองกายวาจา ไม่ติดในตระกูลทั้งหลาย (ประจบตระกูล) มีคำอธิบายเพิ่มเติมว่า

สันตบท หมายถึง *พระนิพพาน*

มีกิจน้อย หมายถึง *ไม่ขวนขวายทำงานต่าง ๆ ที่จะทำให้จิตฟุ้งซ่าน ไม่พูดคุยเรื่องเพ้อเจ้อเหลวไหลไร้ประโยชน์ ไม่คลุกคลีกับหมู่คณะ ปล่อยวางหน้าที่รับผิดชอบงานก่อสร้างงานบริหารคณะสงฆ์เป็นต้น มุ่งบำเพ็ญสมณธรรม เป็นหลัก*

มีความประพฤติเบาใจ หมายถึง มีเพียงบริขาร ๘ เช่น บาตร ไตรจีวร เป็นต้น ไม่สะสมของมากให้เป็นภาระ เหมือนนก มีแต่ปีกบินไป

ไม่คะนอง หมายถึง ไม่คะนองกาย วาจา ใจ ประพฤติธุดงคธรรม คือ มักน้อย สันโดษ ประพฤติขจัดกิเลส ยินดีในเสนาสนะที่นั่งพัก นอนพักในที่สงบ เป็นต้น

สัททา ๔/๔๖๔

❑❑❑

ความคิดของพระเสนิยะดีนะ

แกคิดว่า เราพากเพียรปฏิบัติดีในข้อปฏิบัติที่ไม่นำสัตว์ออกจากวัฏทุกข์มาเป็นเวลานาน ทำตนให้ลำบากแล้วนานาประการ แต่เรากลายเป็นคนเหมือนกลับความคิดว่า เราจักอาบน้ำที่ริมฝั่งแม่น้ำอันเหือดแห้งและเป็นเหมือนกำลังตำแกลบหาข้าวสาร มิได้ให้สำเร็จประโยชน์อะไรเลย เอาเถิด เราจักประกอบตนไว้ในความเพียร

ม.อฏ.๓/๗๔ (สัททา.๔)

❑❑❑

ความโกรธละได้ยาก

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า

ความโกรธ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลผู้ผูกโกรธ ไม่สามารถสละเวรได้ บุคคลผู้มักโกรธ ย่อมติดตามความโกรธ สืบ ๆ ไป ด้วยคิดว่าบุคคลนี้ไม่เหมาะที่กล่าวกะเราอย่างนี้ ความโกรธของเขา ย่อมลุกโพลงขึ้นทันที เหมือนท่อนฟืนผุที่ไฟไหม้ ความโกรธ ย่อมบริสุทธิ์ยากเหมือนหนังหมีที่เขาทำความสะอาดล้างอยู่ และเหมือนท่อนผ้าเก่าที่เปื้อนด้วยมันเหลวและน้ำมัน

(สัททา. อา. ๔๐๘)

โทสะ

โทสะนั้น มีความดุร้ายเป็นลักษณะ
พึงเห็นเหมือนอสรพิษถูกประหาร

มีความกระสับกระส่ายเป็นรส
พึงเห็นเหมือนคนถูกยาพิษ หรือ

มีความเผาไหม้ที่อยู่ของตนเป็นรส
พึงเห็นเหมือนไฟไหม้ป่า

มีการประทุษร้ายเป็นเหตุปรากฏ
พึงเห็นเหมือนศัตรูได้โอกาส

มีเหตุใกล้สุด คือ อาฆาตวัตถุ
พึงเห็นน้ำมูตรเน่าเจือยาพิษ ฉะนั้น

□□□

ชาติ ชรา มรณะ เบียดเบียนขันธ์ ๔

ชาติเป็นการเบียดเบียนอยู่แต่เฉพาะอุปาทานขันธ์ ๕ เท่านั้น โดยประการต่าง ๆ

เหมือนไฟป่า เบียดเบียนเชื้อ

เหมือนเครื่องประหาร เบียดเบียนเป้า

เหมือนเหลือบยุงเป็นต้น เบียดเบียนโค

เหมือนคนผู้เก็บเกี่ยว เบียดเบียนนา

เหมือนพวกโจรปล้นฆ่าชาวบ้าน เบียดเบียนหมู่บ้านฉะนั้น

ชาติเป็นต้น ย่อมบังเกิดเฉพาะอุปาทานขันธ์ ๕ เท่านั้น

เหมือนหญ้าและเถาวัลย์เป็นต้นเกิดที่พื้นดิน

เหมือนดอกไม้ ผลไม้และใบอ่อนเป็นต้น เกิดที่ต้นไม้เป็นต้น ฉะนั้น ชาติเป็นทุกข์เบื้องต้น ชราเป็นทุกข์ท่ามกลาง และมรณะเป็นทุกข์สุดท้าย จงพากันรู้ไว้เถิดเอ๋ย ผู้เป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย

❑❑❑

ยังเป็นอาจารย์ไม่ได้

เปรียบเหมือนบุคคลข้ามแม่น้ำที่มีน้ำมาก กำลังหลากมา มีกระแสเชี่ยว ถูกน้ำพัดลอยไปตามกระแสน้ำเสียเอง จะสามารถช่วยพาผู้อื่นให้ข้ามได้อย่างไร ฉันใด

อาจารย์ผู้ยังไม่เข้าใจธรรมอย่างแจ่มแจ้ง ก็เป็นฉันนั้นเหมือนกัน ไม่พิจารณาความหมายของธรรมให้ถ่องแท้ในสำนักอาจารย์ผู้เป็นพหูสูต ตนเองยังไม่รู้แจ้งจริง ทั้งยังไม่หมดความสงสัย จะสามารถสอนผู้อื่นให้เพ่งพินิจธรรมได้อย่างไร ?

สุตฺตนิ. ๓๒๖ (สัททา. ๔/๙๓๕)

❑❑❑

ผู้โชคร้ายที่สุดในโลก

หลังจากพระพุทธองค์ตรัสรู้อภิสัมโพธิญาณ และประทับเสวยวิมุตติสุขรอบบริเวณต้นพระศรีมหาโพธิ ตลอด ๗ สัปดาห์ สัปดาห์สุดท้ายทรงพิจารณาที่จะแสดงธรรมที่ตรัสรู้แก่มวลเวไนยสัตว์ทุกเหล่า และได้พิจารณาเห็นอุปนิสัยของปัญจวัคคีย์ ซึ่งพำนักปฏิบัติอยู่ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เขตเมืองพาราณสี จึงเสด็จจากต้นพระศรีมหาโพธิ ออกเดินทางเพื่อจะไปเทศนาธรรมที่พระองค์ตรัสรู้นั้นแก่ปัญจวัคคีย์ ในระหว่างทางพระพุทธองค์ทรงพบนักบวชคนหนึ่งชื่อ อุปกาชีวก

อุปกาชีวก เห็นพระองค์มีอินทรีย์ผ่องใส ผิวพรรณผ่องแผ้วน่าเลื่อมใส จึงเข้ามาถามว่า *ท่านบวชเฉพาะใคร ใครเป็นครู เป็นอาจารย์ ของท่าน ท่านชอบใจธรรมของใคร ?*

พระพุทธองค์ ตรัสตอบว่า

สพฺพาภิภู สพฺพวิทูหมสฺมิ
สพฺเพสุ ธมฺเมสุ อนูปลิตฺโต
สพฺพญฺชโห ตณฺหกฺขเย วิมุตฺโต
สยํ อภิญฺญาย กมุทฺทิเสยฺยํ ฯ

"เราเป็นผู้ครอบงำธรรมเป็นไปในภูมิ ๓ ทั้งปวง ไม่มีกิเลสตัณหาฉาบทาในธรรม เป็นไปในภูมิ ๓ ทั้งปวง ละกิเลสได้หมดทุกอย่าง น้อมไปในพระนิพพานเป็นที่สิ้นตัณหา เพราะเราตรัสรู้ธรรมเป็นไปในภูมิ ๔ ด้วยตัวเองทุกอย่าง เช่นนี้แล้วจะพึงอ้างใครเล่าว่า เป็นอาจารย์ของเรา อาจารย์ในโลกุตตรธรรมของเราไม่มี ผู้เสมอเราไม่มี ผู้เปรียบเทียบเราก็ไม่มี ทั้งในโลกนี้และเทวโลก เราเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดาเอกในโลก ไม่มีใครยิ่งไปกว่า เราได้ตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นผู้ดับกิเลสได้หมดแล้ว เย็นใจแล้ว จะไปสู่กาสีบุรี เพื่อประกาศพระธรรมจักร และเพื่อตีกลองอมตะธรรมให้สรรพสัตว์ผู้มืดบอดได้ดวงตาเห็นธรรม"

อุปกาชีวก ได้ฟังแล้วไม่เชื่อ สั่นศีรษะ แล้วหลีกไป เป็นเรื่องที่น่าเหลือเชื่อทีเดียว เพราะถ้าอุปกาชีวกเชื่อตามที่พระพุทธองค์ตรัส เขาจะคงได้ดื่มอมตะธรรมเทศนาก่อนปัญจวัคคีย์เสียอีก แต่เป็นความโชคร้ายอย่างหาที่สุดมิได้ที่อุปกาชีวกไม่เชื่อ เป็นเหตุให้โอกาสที่จะได้ฟังธรรม ได้บรรลุธรรมจักษุ จึงหลุดลอยไป ช่างโชคร้ายเสียจริง

หวนนึกถึงพวกเราทั้งหลายในปัจจุบันนี้ แม้คำสอนของพระพุทธองค์ยังดำรงอยู่ มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ได้ฟัง ได้ยินพระเทศน์ พระสอน แต่โอกาสบรรลุธรรมช่างมีน้อยเหลือเกิน เพราะติดอยู่ในกับดักทั้ง ๕ (กามคุณ) ต้องนับว่าโชคร้ายยิ่งกว่าอุปกาชีวกกระมัง

❏❏❏

ตื่นจากความตาย พบความตาย

อาการป่วยของข้าพเจ้าไม่ดีเลย ระหว่างวันเสาร์และวันอาทิตย์ รู้สึกเพลียและหายใจไม่เต็มปอด เหนื่อยมาก แม้จะเอนกายนอนพัก รู้สึกอึดอัดเหมือนจะขาดใจ อาการรุนแรงขึ้นในวันอาทิตย์ ฉันอาหารไม่ได้ ยิ่งวันจันทร์เหมือนคนจะหมดแรง หลังจากฉันเพลเสร็จแล้ว ความจริงแทบจะไม่ได้ฉันเลย เพียรพาไป รพ.ตามปกติ ได้เล่าอาการให้พยาบาลฟังถึงอาการที่เป็น พยาบาลจึงบอกให้แพทย์ประจำตัวทราบ น.พ.รัตนสุทธิ์ แพทย์ประจำตัวได้มาตรวจ สั่งให้เพิ่มยาหลายอย่าง และให้เจาะเลือดนำไปตรวจ เพื่อดูค่าของน้ำตาล ปรากฏว่าค่าของน้ำตาลในเลือดต่ำกว่าปกติ เหลือ ๗๓% จึงให้ยาคลูโคส และ

ยาเป่า สั่งให้เอกซเรย์เพื่อขอดูปอด กลับจาก รพ.มาพักที่ห้องส่วนตัว ร่วม ๑ ทุ่ม ประมาณ ๓ ทุ่มครึ่ง เพียรนำยาฉันก่อนนอนมาให้ ฉันยาแล้ว จำวัตร หลับไป ตื่นราวตี ๕ เศษ จึงเปิดทีวีดูข่าวภาคเช้า ทันทีที่ดูข่าวแรกผู้อ่านข่าว อ่านข่าวถึงคุณโอ วรุฒ วรธรรม ดาราทีวีและภาพยนตร์สิ้นชีวิตหรือตาย สาเหตุจากหมดสติช็อคไม่รู้สึกตัว ตอนเย็นดูข่าว คุณพ่อของคุณโอ บอกนักข่าวว่าทางรอด ๕๐:๕๐ แต่สุดท้ายก็ไม่รอด ประมาณ ๐๗.๓๐ น. เพียรเข้ามาวัดความดันโลหิตตามปกติที่เคยปฏิบัติมา แต่บอกว่าป้าเล็ก ล่ามแปลภาษาพม่าที่ศูนย์ปฏิบัติธรรมธรรมโมลีตายเมื่อคืนนี้ ด้วยเส้นเลือดในสมองแตก เรานึกว่า เอ๊ะ เมื่อวานเรารอดจากความตายมาได้อย่างไร นึกปลงสังเวชใจ จากข่าวการตายของทั้งสองคนที่กล่าวข้างต้น ป้าเล็กเป็นชาวไทยใหญ่ แต่ชอบปฏิบัติธรรม และมีความรู้ภาษาพม่าดี ได้มาช่วยเป็นล่ามแปลธรรมภาคปฏิบัติให้แก่นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา ที่ทางวิทยาเขตฯ ได้นิมนต์พระวิปัสสนาจารย์จากสำนักมหาสีฯ มาฝึกสอนการปฏิบัติวิปัสสนาแก่พระนิสิต และเมื่อนิสิตไปปฏิบัติต่อที่สำนักมหาสีฯ ป้าเล็กก็มีศรัทธามาช่วยเป็นล่ามด้วย ป้าเล็กสนใจการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน จึงมีฐานความรู้เรื่องการปฏิบัติดีพอ จึงพอเข้าใจได้ว่าการตายของป้าเล็กจะตายอย่างคนมีสติ ไม่หลงทาง **ผู้มีสติขณะตายย่อมมีสุคติในสัมปรายภพแน่นอน**

❑❑❑

เรื่องหวย

สัปดาห์ที่ผ่านมา สื่อมวลชนทุกแขนงต่างประโคมข่าวถึงความซื่อสัตย์ของเจ้าของแผงขายลอตเตอรี่แผงหนึ่ง ทางจังหวัดสมุทรสาคร ว่า มีผู้สั่งซื้อลอตเตอรี่จากแผงเขาทางโทรศัพท์ถูกรางวัลที่หนึ่งชุดใหญ่ ๑๕ คู่ เป็นเงิน ๙๐ ล้าน เขาตามหาและนำลอตเตอรี่ทั้งหมดไปมอบให้เจ้าของ ทางสื่อมวลชนได้โชว์ภาพชายที่อ้างตนว่า ใจซื่อคนนั้นพร้อมภาพลอตเตอรี่ในมือ ปรากฏว่ามีประชาชนนิยมซื้อลอตเตอรี่แตกตื่น พากันไปอุดหนุนซื้อลอตเตอรี่ที่แผงของเขาเนืองแน่น วัตถุประสงค์มี ๒ ประการ ประการที่หนึ่งต้องการไปดูหน้าคนใจซื่อมือสะอาดคนนี้ และสนับสนุนซื้อลอตเตอรี่ด้วย คุณยายคนหนึ่งอายุกว่า ๗๐ อุตส่าห์เช่ารถแท็กซี่จากจังหวัดปทุมธานี เพื่อวัตถุประสงค์ต้องการได้ดูหน้า และสนับสนุนซื้อลอตเตอรี่ด้วย อีกประการหนึ่ง พวกนิยมบริโภคลอตเตอรี่ ชื่อว่าแผงลอตเตอรี่นี้ฮวงจุ้ยดี จึงแห่กันมาซื้อลอตเตอรี่เนืองแน่น จนต้องขอสั่งเพิ่มจากยี่ปั๊วในกรุงเทพฯ แทบไม่ทัน ไม่วายแม้กระทั่งซินแสมีชื่อดังคนหนึ่ง พลอยถือโอกาสโฆษณาชื่อเสียงของตน โดยเขียนคำว่า “รวย” ใส่กรอบไปมอบให้ พร้อมทำนายทายทักว่า ร้านนี้โหงวเฮ้งดี

ข่าวเรื่องหวย ๙๐ ล้าน เลื่องลือกระฉ่อนโลกสื่อมวลชนและออนไลน์ประมาณ ๒-๓ วัน พลันกลับกลายเป็นเรื่องโอละพ่อ พ่อค้าหวยลอตเตอรี่แผงนั้น เล่นละครหลอกลวงนำเอาภาพที่ตนทำขึ้นเองมาแอบอ้าง จากเสียงสรรเสริญกลายเป็นเสียงด่าทอสาปแช่งแทน แผงขายลอตเตอรี่ของเขาเงียบเหงา ประชาชนหายหน้าไม่มีใครมาสนับสนุนซื้อลอตเตอรี่และแผงก็ปิดไม่ขาย เขากลายเป็นผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ ในข้อหากล่าวหลอกลวง นำข่าวเท็จออกโชว์ทางสื่อสารออนไลน์ กลายเป็นเด็กเลี้ยงแกะในนิทานอีสปไปเสียฉิบ

บังเอิญเปิดทีวีดูรายการหนึ่งชื่อเรื่องว่า เหลือเชื่อ ไฮไลน์ของเรื่องอยู่ที่หวยหรือลอตเตอรี่เหมือนกัน เป็นหนังเกาหลี ตามเรื่องกล่าวว่า มีครอบครัวหนึ่งอยู่ด้วยกัน ๔ คน คือ สามี ภรรยา ลูกสาว และแม่สามี แต่แม่สามีกับภรรยาไม่ลงรอยกัน เป็นเรื่องธรรมดาแม่ผัวสามีกับลูกสะใภ้ สามีเป็นพนักงานส่งสินค้าโดยเฉพาะไข่ แต่ชอบเล่นหวยหรือลอตเตอรี่ เล่นทุกงวดแต่ก็กินเรียบทุกงวดเหมือนกันไม่เคยถูก ลูกสาวนั้นมีชายหนุ่มลูกชายลูกเศรษฐีมาชอบพอและรักใคร่กัน ฝ่ายชายตกลงจะให้พ่อมาสู่ขอ โดยนึกว่าฝ่ายหญิงก็คงรวย เผอิญวันหนึ่งขณะที่พ่อของฝ่ายหญิงไปส่งไข่ที่ร้านหนึ่ง เศรษฐีกับลูกชายไปพบและทราบความจริง เศรษฐีก็ไม่ตกลงให้ลูกชายแต่งงานกับลูกสาวพนักงานส่งไข่ ทำให้ลูกสาวโกรธพ่อมากไม่ยอมพบหน้าพูดจาด้วย วันหนึ่งพนักงานส่งไข่ไปทำงานแต่เช้า อยู่ทางบ้านภรรยากำลังทำอาหารเช้าอยู่ แม่สามีตื่นเช้าขึ้นมาเข้ามาในครัว ต่อว่าลูกสะใภ้

ว่าไม่ทำอาหารเช้าให้สามีกิน ขณะนั้นลูกสะใภ้กำลังต้มแกงจืด นางหยิบช้อนไปตักน้ำแกงชิม ทำเป็นหน้าสยิวพร้อมกล่าวว่าแกงอะไรเป็นน้ำเปล่า ยกหม้อแกงเทใส่ถังขยะ จึงเป็นเหตุให้แม่ผัวและลูกสะใภ้ทะเลาะตบตีกัน เมื่อสามีกลับมาจากที่ทำงาน แม่ผัวก็ฟ้องกล่าวหาว่าลูกสะใภ้ตบตีตน ก็โกรธทุบตีภรรยาจนหางคิ้วแตก รุ่งเช้าสามีไปทำงานตอนเย็นกลับมาไม่เห็นภรรยา เดาเอาว่า ภรรยาคงไปโรงพยาบาล จึงตามไปพบภรรยานอนอยู่บนเตียง ลูกสาวนั่งเฝ้าอยู่พอเหลือบมาเห็นพ่อเธอก็ร้องไห้ พร้อมลุกขึ้นมาต่อว่า ที่เป็นต้นเหตุทำให้เธอไม่ได้แต่งงานกับแฟน และวิ่งหนีออกไปจากห้อง เยี่ยมภรรยาแล้วเขาก็ไปทำงาน ตอนเย็นกลับมาไปที่โรงพยาบาล ไม่พบภรรยา คิดว่า เธอคงกลับบ้านไปแล้ว จึงกลับไปบ้านถึงบ้านก็ไม่พบภรรยาและลูก พบแต่แม่ ถามว่า ภรรยาไปไหน แม่บอกว่า เขาออกไปจากบ้านแล้วพร้อมกับลูกสาว จึงไปที่ห้องนอนเปิดประตูเข้าไปในห้องพบหนังสือใบขอหย่าของทนายวางอยู่บนเตียงนอน ข้อหาโหดร้ายทำร้ายตบตีภรรยา จึงฟ้องหย่า สามีเสียใจเศร้าซึม แต่ก็ไปทำงานส่งไข่ตามปกติ เวลาผ่านไปนานเป็นเดือน วันหนึ่งเขาไปส่งไข่ให้ลูกค้ารายหนึ่ง ใกล้อพาร์เม้นท์หรู เห็นสุภาพสตรี ๒ คน เดินออกจากอพาร์ทเม้นท์ เขาจำได้ว่า คนเดินตามหลังคือลูกสาวของเขา จึงร้องทักลูกสาว สุภาพตรีทั้ง ๒ หยุดเดิน คนที่เป็นลูกสาวหันมาร้องอุทานตกใจว่า พ่อ ฝ่ายคนส่งไข่ก็ถามว่า ไปอย่างไรมาอย่างไรลูกถึงมาอยู่ที่นี่ แล้วแม่ของลูกเขาไปไหน กล่าวจบสตรีคนนั้นหันมา

เผชิญหน้ากับเขา เขาจำเค้าหน้านางได้ว่า นี่เธอเป็นภรรยาของเขา ทำไมใบหน้าของเธอจึงเปลี่ยนแปลงไป ไม่มีร่องรอยใบหน้าเดิมเหลืออยู่เลย ขณะนั้นเขายืนงงอยู่ สุภาพสตรีสาวใหญ่ไม่พูดอะไรฉุดมือลูกสาวเดินจากไป ชายส่งไข่มานั่งพิงกำแพงตึกร้องไห้ เขานึกไม่ออกว่า เรื่องมันกลายมาเป็นอย่างนี้ได้อย่างไร แต่ถ้าเขามีญาณวิเศษก็จะรู้ความจริงว่า เขาได้ซื้อลอตเตอรีไว้งวดหนึ่ง จำนวนหลายเบอร์ลอตเตอรี่ออก รุ่งเช้าจึงมอบลอตเตอรี่ให้ภรรยาตรวจแทน โดยบอกว่า ตนจะรีบไปทำงาน ปรากฏว่า ลอตเตอรี่ถูกรางวัลเป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ ล้านวอนช์ นางจึงปิดบังไว้ไม่บอกให้สามีทราบ เพราะกลัวว่า สามีไปบอกแม่ผัว จะทำให้แม่ผัวมายึดเงินไปหมด หลังจากฟ้องหย่าสามี นางได้ไปซื้ออพาร์ทเม้นท์หรูราคาหลายล้าน พาลูกสาวหนีไปอยู่ ส่วนตนเองก็ไปทำศัลยกรรมใบหน้าใหม่กลายเป็นสาวใหญ่ทรงเครื่องอย่างที่สามีคาดไม่ถึง

รัฐบาลไทยทุกยุคตั้งกองฉลากขายลอตเตอรี่ ปัจจุบันเดือนละสองงวด กองสลากก็เหมือนบ่อนคาสิโน เพราะลอตเตอรี่เป็นการพนันชนิดที่ถูกกฎหมาย บ่อนคาสิโนในต่างประเทศก็เป็นบ่อนการพนันแต่ถูกกฎหมายใครก็สามารถตั้งได้ ผู้ที่ชอบเล่นการพนันมีแต่พบกับความหายนะทุกราย

❑❑❑

เรื่องครูขออนุมัติให้ตีนักเรียนได้

ดูข่าวทางโทรทัศน์ มีข่าวหนึ่งว่า ครูในโรงเรียนดูจะเป็นในสหรัฐอเมริกา ขออนุญาตให้มีการลงโทษนักเรียนได้เมื่อมีความผิด

ปัจจุบันครูลงโทษตีนักเรียนไม่ได้ เพราะถูกกล่าวหาว่ารุนแรง สมัยเมื่อเราเป็นนักเรียนชั้นประถม ครูลงโทษนักเรียนได้โดยใช้ไม้เรียวบ้าง ไม้บรรทัดบ้าง เฆี่ยนก้นบ้าง ตีฝ่ามือบ้าง มีเรื่องที่เกิดกับตนเองยังจำได้ดี ขณะเรียนอยู่ชั้นประถม ๔ ครูประจำชั้นชื่อสำรวม สมดี ดุมาก เราได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้น แต่ก็ถูกปลดกลางอากาศ โทษฐานนำนักเรียนแสดงความเคารพผิดจังหวะ เรื่องของเรื่องมีอยู่ว่า เช้าวันหนึ่งเมื่อนักเรียนเข้าห้องเรียนหมดแล้ว รอเวลาครูสำรวมครูประจำชั้นมา เราเป็นหัวหน้าก็ต้องเตรียมตัว เพื่อนำนักเรียนแสดงความเคารพครู เรื่องมันเกิดผิดจังหวะ ตอนเมื่อครูสำรวมเดินมา พอก้าวเข้ามาในห้องแกก็สั่งงานทันทีให้นักเรียนเตรียมสมุดเพื่อทำเลขคณิตศาสตร์ สั่งเสร็จแกก็เดินไปนั่งที่โต๊ะครู พอแกนั่งเราก็บอกนำนักเรียนว่า นักเรียนทั้งหมดทำความเคารพครู สวัสดีครับ-สวัสดีค่ะเท่านั้น ครูสำรวมสั่งทันทีว่า ต่อไปไม่ต้องมีหัวหน้าชั้นแต่พอฉันเดินเข้าห้องเรียนมาให้แสดงความเคารพตอนนั้นพร้อม ๆ กัน หัวหน้าชั้นถูกปลดกลางอากาศทันที

ความจริงจะเขียนความทรงจำครูตีนักเรียนได้ในสมัยเรา แต่นี่จะเล่าถึงนักเรียนตีนักเรียนตามคำสั่งของครูได้ เวลาเรียนภาคเช้าวันหนึ่ง ครูสำรวมให้ตอบคำถามคณิตศาสตร์ ๓ ข้อบนกระดานชนวน ปรากฏว่า มีนักเรียนชาย-หญิง ประมาณ ๒๗-๒๘ คน มีทำถูกทั้ง ๓ ข้อ เพียงเราคนเดียว นอกนั้นทำผิดหมด ครูสำรวมเรียกเราไปยืนหน้าชั้น เรานึกว่าจะให้รางวัลชมเชย แต่กลายเป็นว่า สั่งให้เราลงโทษนักเรียนทั้งหมดโดยใช้ไม้บรรทัดตีฝ่ามือคนละ ๓ ที คนแรกเราตีค่อย ๆ เป็นพิธี แต่ครูไม่พอใจ หยิบไม้บรรทัดจากมือเรานั่นแหละตีฝ่ามือเราพร้อมกับบอกว่า ต้องตีแรง ๆ แบบนี้ ๓ ที เราก็จำต้องตีเพื่อนนักเรียนคนต่อมาแรง ๆ แบบที่ครูตีสอนทั้งหมดชั้น ปรากฏว่าไม่มีนักเรียนชาย-หญิง คนใดโกรธเราเลย

ดังนั้น เรื่องครูทำโทษตีนักเรียนเป็นเรื่องธรรมดา เพราะ ***"ตีเพื่อให้จำ ทำเพื่อให้ดู"*** แต่อย่าให้ถึงขั้นรุนแรงตามที่เป็นข่าวก็แล้วกัน

❑❑❑

นมระยำ

๑๘ ก.ย. ๖๑ นั่งดูข่าวทีวี มีข่าวสีกาคนหนึ่ง ไปร้องศูนย์ดำรงธรรม ถูกเจ้าอาวาสวัดหนึ่งในจังหวัดเลย ใช้อุบายข่มขืนเธอ ๒ ครั้ง สีกาเล่าเหตุการณ์ให้ฟังว่า เธอได้ไปปฏิบัติธรรมที่วัดนี้ เจ้าอาวาสทักว่า เธอกำลังจะมีเคราะห์ต้องทำพิธีสะเดาเคราะห์ จึงพาเธอไปยังกุฏิ ให้เธอนอนแล้วใช้น้ำมนต์ลูบไล้ตัวเธอจนเคลิ้มไป มารู้ตัวก็ต่อเมื่อเจ้าอาวาสได้ข่มขืนเธอไป ๒ ครั้ง และเมื่อไปให้แพทย์ตรวจปรากฏว่า พบน้ำอสุจิในช่องคลอดของเธอ ต่อมาเจ้าอาวาสได้ออกแถลงการณ์โต้ข้อกล่าวหาปฏิเสธว่า ตนไม่ได้กระทำดังข้อกล่าวหา แต่เมื่อถูกถามเรื่องมีน้ำอสุจิในช่องคลอดของฝ่ายสีกา ท่านเจ้าอาวาสกล่าว ท่านเองก็รู้สึกมันงง มันไปอยู่ได้อย่างไร แต่สุดท้ายขอไปต่อสู้ในชั้นศาล เราดูแล้วนึกถึงคำสัมภาษณ์ของเจ้าอาวาส ทำให้หวนระลึกถึงเรื่องในทำนองเดียวกัน ซึ่งได้เกิดขึ้นที่วัดละมุด ขณะที่มีพรรษา ๔ ที่วัดได้มีพระบวชใหม่รูปหนึ่ง มีประวัติส่วนตัวไม่ค่อยจะดีมาก่อนบวช เรื่องติดยาเสพติด ผู้ปกครองจึงจัดให้บวชเพื่อจะให้ลดละเลิกยาเสพติด เขาเป็นชาวกรุงเทพฯ แต่มาบวชที่วัด เพราะมีญาติ ๆ อยู่แถววัด วัดเราถือว่าเป็นวัดบ้านนอก การคมนาคมจะใช้ทางน้ำสะดวกที่สุด ปรากฏว่าพระรูปนี้บวชไม่กี่วัน

ท่านก็นั่งเรือมาในเมืองแทบทุกวัน ทุกคนก็สงสัยว่าท่านมีธุระอะไรจึงต้องไปในเมืองทุกวัน ไม่ทำวัตรสวดมนต์เรียนธรรม เรื่องมาปรากฏว่า วันหนึ่งท่านถูกกล่าวหาว่า ขโมยนมของร้านขายกาแฟที่ท่าเรือจอดรับผู้โดยสาร เจ้าของร้านกาแฟเล่าว่า ท่านรูปนี้ก่อนลงมาที่ท่าจอดเรือโดยสาร จะแวะซื้อบุหรี่จากร้านเป็นประจำ พอคล้อยหลังนมกระป๋องจะหายไปทุกครั้ง แรกก็ไม่สังเกตและก็ไม่ได้เฉลียวใจว่าพระจะเป็นคนลัก สุดท้ายก็จับได้ วิธีการของท่านก็คือ ทำทีเป็นซื้อบุหรี่แล้วจ่ายเงิน เจ้าของร้านจะทอนเงินส่วนที่เกินคืนแต่เห็นว่าท่านเป็นพระจึงวางไว้บนแถวนม แล้วหันไปชงกาแฟให้ลูกค้ารายอื่นหันมาอีกทีนมหายไปครั้งละกระป๋อง ทีแรกก็ไม่ได้นึกเฉลียวใจว่าพระจะเป็นคนลัก แต่หลายครั้งเข้าจึงเกิดความสงสัย จึงทำการลอบสังเกต ซึ่งพระก็ใช้วิธีเดิม คือ ให้เงินไปและรับเงินทอนพร้อมกับรวบนมใส่ย่ามหนึ่งกระป๋อง เจ้าของร้านกาแฟกล่าวว่า ท่านขโมยนมของผม ท่านก็กล่าวปฏิเสธและเดินหนีจนมาถึงท่าเรือ จึงให้มีการค้นย่ามของท่าน ปรากฏว่า พบนมในย่าม เจ้าของร้านกาแฟกล่าวว่าท่านลักนมของผมใส่ย่ามมา พระท่านเถียงว่า **“อาตมาไม่ได้ลัก แต่ไม่รู้ว่าอ้ายนมระยำมาอยู่ในย่ามอาตมาได้อย่างไร”** เมื่อเรื่องมาถึงที่วัด เจ้าอาวาสก็สั่งให้ท่านสึกไปเสียจากพระ

ที่เขียนอย่างนี้ ก็เพราะต้องการเตือนว่า พระดีก็มี พระไม่ดีก็มี พระพุทธศาสนาไม่ได้ห้ามมิให้คนไม่ดีแต่กลับใจแล้วเข้ามาบวช แต่เมื่อเข้ามาบวชแล้ว ไม่ทำจิตใจให้ผ่องใส ไม่ใฝ่ธรรม ไม่ฝึกจิต

ไม่ใฝ่ปฏิบัติธรรมอยู่เป็นนิจ ผู้นั้นจึงมีลักษณะดังพระตัวอย่างที่ผู้เขียนได้เล่าไว้เพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้ญาติโยมปลงว่า มันเป็น "กรรม" แต่พระดียังมีอยู่ในพระพุทธศาสนาอีกมาก ขอให้ญาติโยมทำใจให้มีศรัทธา ศาสนาจึงจะมั่นคงตลอดไป

❑❑❑

กรรมของแก

มีรายการทีวีอยู่รายการหนึ่งชื่อเรื่อง "เกิดแต่กรรม" มีชีทศพร เป็นผู้ดำเนินรายการ ปรากฏว่า รายการนี้ดังมากในระยะหนึ่ง แล้วเริ่มจางหายไป เนื้อหาสาระน่าสนใจ เพราะแสดงให้เห็นถึงพลังแห่งกรรมดีหรือกรรมชั่วส่งผลให้แก่ผู้กระทำ แต่ผู้ดำเนินเรื่องแสดงเหมือนหนึ่งตนเห็นอดีตกรรม ข้าพเจ้าฟังและติดตามก็รู้สึกไปในทางวางอุเบกขา เพราะถ้าค้านก็เท่ากับว่าไม่เชื่อกรรม ถ้าสนับสนุนเราก็อาจงมงายตาม

แต่เรื่องที่จะเขียนนี้ คิดว่าเรื่องมันเกิดแต่กรรมจริง ๆ

ข่าวต่างประเทศของทีวีหลายช่องว่า มีหญิงชาวอินเดียเมืองมุมไบ เป็นครูสอนโยคะและวิชาอีกหลายแขนง ขณะที่เธอเดินอยู่บนถนน เกิดพายุพัดกระหน่ำรุนแรง ทำให้ต้นตาลอายุเหยียบร้อยปีโค่นล้มลงมาทับเธอตาย ทำให้ความงุนงงสงสัย เธอทำกรรมอะไรไว้ จึงได้ประสบอุบัติเหตุเช่นนี้ ถ้าเป็นสมัยพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ก็พอเข้าไปกราบทูลถามพระองค์ตอบปัญหาให้คลายความสงสัยได้ ยุคนี้สมัยนี้ก็คงอุทานได้เพียงว่า "กรรมของแก"

๒๐ ปีการรอคอย

อ่านข่าวกีฬาจากหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ สนใจนิด ๆ เรื่องทีมฟุตบอลไปรตัน ที่สามารถนำทีมขึ้นสู่ลีกฟุตบอลสูงสุดของอังกฤษได้ ข่าวบอกว่า กว่าทีมไปรตันนี้จะขึ้นสู่ลีกสูงสุดได้ ต้องใช้เวลารอถึง ๒๐ ปี นับว่านานพอดู ถ้าเปรียบชาวพุทธเราได้ลูกชายอายุครบบวชพอดี การก้าวขึ้นสู่พรีเมียร์ลีกสีกสูงของไปรตันครั้งนี้ แม้ว่าจะต้องใช้เวลายาวนานถึง ๒๐ ปี แต่เมื่อประสบผลสำเร็จก็รู้สึกว่าเวลามันเร็วไว และเกิดความชุ่มชื่นเป็นสุขใจ ผิดกับตอนยังไม่ประสบความสำเร็จ ความรู้สึกการรอคอยมันช่างเป็นระยะเวลายาวไกล ความอดทนและความขยันหมั่นเพียรที่นำความสำเร็จอันน่าภาคภูมิใจนี้มาให้แก่พวกเขา

ความจริงที่เขียนปรารภเรื่องนี้ บังเอิญตรงกับกาลเวลาที่เราได้ย้ายมาอยู่วัดพิชยญาติการาม ครบ ๒๐ ปีพอดีเช่นกัน ตอนย้ายมาอยู่ใหม่ ๆ นั้น ช่างมืดมนเสียจริง ๆ เพราะเวลานั้นวัดพิชยญาติการาม ทรุดโทรมมาก มีการพูดถึงประโยคดังกล่าวจริง ๒๐ ปีผ่านไป การพัฒนาวัดก็ค่อยเป็นค่อยไป และสำเร็จลุล่วงเกินความคาดหมายของผู้พบเห็น ดังคำของสมเด็จพระมหาธีราจารย์กล่าวไว้ว่า **“ท่านทำมากกว่าที่ผมคิด”** เพราะพระเดชพระคุณเป็น

ผู้วางแผนในการส่งเรามาอยู่วัดพิชยญาติการาม แรก ๆ ก็มีผู้กล่าวเชิงตำหนิว่า พระเดชพระคุณส่งเรามาฆ่า (อนาคต) เพราะเราเป็นนักวิชาการ ไม่ใช่นักก่อสร้าง แต่พระเดชพระคุณดูผลงาน ท่านพูดให้กำลังใจเราต่อไปว่า ***"ท่านคงทำได้สำเร็จ เพราะพุทธโฆสท่านก็ทำมาแล้ว ท่านเป็นพระผู้ใหญ่ เป็นเจ้าคณะภาค ต้องครองวัดใดวัดหนึ่ง ต่อไปภายหน้าใครเขาจะไม่ตำหนิเราได้ หากเราจะต้องส่งเสริมท่าน"***

❑❑❑

มรณานุสสติ

ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ได้บรรยายถึงการเจริญมรณานุสสติ เปรียบเทียบไว้น่าศึกษา ดังนี้

"เมื่อสัตว์บุคคล ดำเนินไปอย่างนี้ ความตาย ย่อมใกล้เข้ามาทุกที

ดุจความแห้งไปแห่งลำน้ำน้อยทั้งหลาย ที่ถูกแดดในฤดูร้อนแผดเผา

ดุจการหล่นล่วงแห่งผลไม้ที่มีขั้ว ถูกรสน้ำดูดซึมซับตามลำต้นในตอนเช้า

ดุจความแตกสลายแห่งภาชนะดินทั้งหลาย ที่ถูกทุบด้วยไม้

ดุจความเหือดแห้งแห่งหยาดน้ำค้างทั้งหลาย ที่ถูกรัศมีดวงอาทิตย์แตะต้อง ฉะนั้น"

❑❑❑

๒๕๖๐

อธิบายพระพุทธพจน์

สมาทหํ จิตฺตํ

ตั้งจิตไว้เสมอ = มั่น

สมาทหํ จิตฺตนฺติ ปฐมชฺฌานาทิวเสน อารมฺมเณ จิตฺตํ สมํ อาทหนฺโต สมํ ฐเปนฺโต ตานิ วาปน ฌานานิ สมาปชฺชิตฺวา วุฏฺฐาย ฌานสมฺปยุตฺตจิตฺตํ ขยโต วยโต สมฺมสโต วิปสฺสนากฺขเณ ลกฺขณปฏิเวเธน อุปฺปชฺชติ ขณิกจิตฺเตกคฺคตา เอวํ อุปฺปนฺนาย ขณิกจิตฺเตกคฺคตาย วเสนปิ อารมฺมเณ จิตฺตํ สมํ อาทหนฺโต สมํ ฐเปนฺโต สมาทหํ จิตฺตํ อสฺสสิสฺสามิ ปสฺสสิสฺสามีติ สิกฺขติ. *(วิ.อฏฺ. ๒/๓๔)*

ภิกษุ เมื่อตั้งจิตไว้เสมอ คือดำรงจิตไว้สม่ำเสมอ ในอารมณ์ด้วยอำนาจปฐมฌานเป็นต้น ก็หรือว่า เมื่อเข้าฌานเหล่านั้นแล้วออกจากฌาน พิจารณาจิตที่สัมปยุตด้วยฌาน โดยความสิ้นไปเสื่อมไป ความที่จิตมีอารมณ์แน่วแน่ เป็นไปชั่วขณะ ย่อมเกิดขึ้นโดยการแทงตลอดลักขณะ ในขณะแห่งวิปัสสนา

ภิกษุ เมื่อตั้งจิตไว้มั่น คือดำรงจิตไว้มั่นในอารมณ์ แม้ด้วยอำนาจความที่จิตมีอารมณ์แน่วแน่ เป็นไปชั่วขณะ เราเรียกว่า ย่อมศึกษาว่า เราตั้งจิตไว้มั่น จักหายใจเข้า จักหายใจออก

ขณิกจิตฺเตกคฺคตา = ขณิกสมาธิ

จิตฺเตกคฺคตา = สมาธิ

อานุภาพของมรรคญาณ

มรรคญาณนั้น เกิดขึ้น กระทำนิพพานให้เป็นอารมณ์ต่อจากโคตรภูญาณ ตัดขาดกิเลสที่ตนฆ่าเองไม่ให้เหลือในสมุทร (=ทะเล) แห่งวัฏฏทุกข์ในสงสาร อันมีเบื้องต้นและเบื้องปลาย อันบุคคลไปตามอยู่ไม่ได้แล้ว เหือดแห้ง ปิดประตูอบายทั้งหมด ทำให้มีหน้าเฉพาะต่ออริยทรัพย์ ฯ ละความเห็นผิดอันมีองค์ ๘ ประการ ทำเวรภัยทั้งปวงให้สงบ นำตนเข้าสู่ความเป็นบุตรเกิดในอกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้รับอานิสงส์อื่นอีกหลายร้อยเท่า

❑❑❑

เหตุที่ทำให้ พระพุทธศาสนาเสื่อม

ดูกรกัสสป มิใช่ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ที่ทำให้พระสัทธรรมเสื่อม แท้จริงแล้ว โมฆะภิกษุ ในศาสนานี้เกิดขึ้นมา ย่อมยังพระสัทธรรมให้เสื่อมสูญไป เปรียบเหมือนเรือจะอัปปาง ก็เพราะบรรทุกของหนักเกินไป ฉะนั้น *(สํ. ๑/๔๒๓)*

❑❑❑

วิธีกำหนด
รูปารมณ์ที่มาปรากฏทางตา

จักขุวิญญาณ ย่อมไม่กำหนัด ไม่ขัดเคือง ไม่หลง ในรูปารมณ์ที่มาปรากฏทางตา ฉันใด ชวนะจิต จักเป็นเพียงจักขุวิญญาณเท่านั้น เพราะเว้นจากกิเลสมีราคะเป็นต้น ฉันนั้น คือ เราจักตั้งชวนะจิตไว้โดยประมาณว่า เป็นจักขุวิญญาณเท่านั้น (หยุดชวนะจิตไว้เพียง "เห็นหนอ" เท่านั้น) *(สัท.ทา. อา. ๖๕๑)*

❑❑❑

พึงทราบ การที่ภิกษุนี้ สละกรรมฐาน มีใจฟุ้งซ่านไปภายนอก เสื่อมจากกรรมฐาน ไม่สามารถก้าวล่วงภัยในวัฏฏะได้ เปรียบเหมือนในเวลาที่บุรุษก้าวขึ้นสู่สะพานท่อนไม้ที่เดินได้รอยเท้าเดียว ขณะย่างเท้าที่เหยียบ มัวแลดูทางโน้นทางนี้ จะพลัดตกจากสะพาน ถึงความเป็นเหยื่อของจรเข้ เป็นต้นฉะนั้น *(สัท.ทา. อา. ๖๔๐)*

❑❑❑

จิตสั่ง วาโยธาตุทำหน้าที่ การเคลื่อนไหวทางกายจึงเกิดขึ้น

บรรดารูปกลาป ทั้ง ๘ ประการนั้น **วาโยธาตุ** ที่เกิดพร้อมกับจิตดวงแรก ในบรรดาชวนจิต ๗ ดวง ในวิถีแห่งอาวัชชวจิตเดียวกัน สามารถเพื่อให้รูปกายที่เกิดพร้อมกับตน ยืนหยัด คือให้ตั้งมั่น ส่วนวาโยธาตุ ที่เกิดพร้อมกับจิตดวงต่อ ๆ มา ไม่สามารถเพื่อให้รูปกายที่เกิดพร้อมกับตนเคลื่อนไหวได้ แม้ในวาโยธาตุ ที่เกิดพร้อมกับจิตดวงที่ ๒ ก็มีนัยนี้เหมือนกัน

ส่วน **วาโยธาตุ** ที่เกิดพร้อมกับจิตดวงที่ ๗ ได้วาโยธาตุที่เกิดพร้อมกับจิต ๖ ดวง เบื้องต่ำ เป็นปัจจัยสนับสนุนแล้วสามารถจะให้รูปกายที่เกิดพร้อมกับตน ยืนได้มั่นคง ให้เคลื่อนไหวได้ ให้ก้าวไปข้างหน้าได้ ให้ถอยหลังได้ ให้แลดู ให้เหลียวดู ให้คู้เข้า ให้เหยียดออกได้

ฉะนั้น การเดินไปจึงเกิดขึ้น การเดินมาจึงเกิดขึ้น การเดินไปเดินมาจึงเกิดขึ้น ให้ถึงความเป็นผู้อันใคร ๆ พึงกล่าวได้ว่า เขาไป ๑ โยชน์แล้ว เขาไปได้ ๑๐ โยชน์แล้ว

อุปมาเหมือนว่า เมื่อเกวียนที่ลากไปด้วยแอก ๗ คู่ โค ๒ ตัว ที่ถูกเทียมไว้ที่แอกคู่แรก สามารถเพื่อจะให้แอกยืนหยัดให้ตั้งมั่นได้ก่อน แต่พวกมันยังไม่สามารถจะให้ล้อหมุนไปได้ แม้ในแอกคู่ที่ ๒ เป็นต้น ก็มีนัยเหมือนกัน แต่เมื่อใดนายสารถีผู้ฉลาด เทียมโคไว้ที่แอกคู่ที่ ๗ นั่งบนแอก ถือเชือก แล้วใช้ปฏักกระตุ้นโคทั้งหลายตั้งแต่แรกทั้งหมด ในกาลนั้น โคทั้งหลายนั้นแหละ รวมกำลังกันยกแอกให้ตั้งมั่น และทำล้อทั้งหลายให้หมุนไป พวกมันย่อมถึงความ เป็นผู้อันใคร ๆ พึงกล่าวได้ว่า พวกโคกลากเกวียนไปได้ ๑๐ โยชน์ ไปได้ ๒๐ โยชน์ ฉันใด ข้ออุปมัยนี้ บัณฑิต พึงทราบฉันนั้น *(ที.สี.อ. ๑/๖๐) ไทย*

❑❑❑

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน
งานเทศน์มหาชาติ ของวัดพิชยญาติการาม
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑